

2018-05-21

Tekniska nämnden

Dnr Ten 2018/154

Aktualisering av handlingsplan för giftfria byggnader

Förslag till beslut

Bygg- och miljöförvaltningens förslag till tekniska nämnden

1. Uppföljningen av handlingsplan för giftfria byggnader godkänns.
2. Kommande uppföljningar av handlingsplanen ska ske årligen i samband med verksamhetsberättelsen.
3. Punkt 1.4 stryks ur handlingsplanen.
4. Punkt 1.3 om en materialförteckning och punkt 2.2 om en kemikalieförteckning kompletteras med information om att kraven endast gäller projekt under fem miljoner.

Ärendet i korthet

Tekniska nämnden har i mars 2017 fastställt en handlingsplan för giftfria byggnader med mätbara mål för arbetet. Handlingsplanen är kopplad till kommunens kemikalieplan där fullmäktige har antagit utgångspunkterna för arbetet för en giftfri miljö.

Bygg- och miljöförvaltningen har genomfört en uppföljning av planen som visar att arbetet med planen i många avseenden fungerar väl och att de problemområden som finns ibland beror på att byggmarknaden idag inte alltid kan erbjuda alternativ som är fria från de ämnen som kommunen vill reducera.

Bygg- och miljöförvaltningen föreslår också några uppdateringar av planen med utgångspunkt i gjorda erfarenheter.

Handlingar

1. Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse 2018-05-21
2. Uppföljning av handlingsplan för giftfria byggnader 2018-05-21

Bakgrund

Tekniska nämnden har i mars 2017 fastställt en handlingsplan för giftfria byggnader med mätbara mål för arbetet. Handlingsplanen är en del i kommunens kemikalieplan där fullmäktige har antagit utgångspunkterna för arbetet för en giftfri miljö.

Analys

Uppföljningen av planen har utformats med utgångspunkt i fyra projekt som till dags dato har slutrapporterats: Skälby gård, Ulvsättra nybyggnation, Ulvsättra ombyggnad respektive nybyggnation av Orions förskola. Uppföljningen av planen kommer framöver att successivt rapportera ytterligare projekt i takt med att dessa blir klara och rapporteras in i relevanta delar.

Handlingsplanen för giftfria byggnader består av sju olika områden: avfall, material, kemikalier, yttre miljö, mark, undvika lista samt miljöklassning miljöbyggnad. Varje område består i sin tur av ett antal specifika frågeställningar som berör olika aspekter av handlingsplanen för giftfria byggnader. För att skapa en överblick över statusen för respektive område har en systematik för uppföljning tillämpats som innebär att om minst tre av fyra projekt uppfyller det aktuella kravet så erhålls en grön gubbe/godkänt betyg. De olika kraven har sedan summerats enligt samma princip – att 75 procent av kraven ska vara godkända för att den aggregerade nivån ska få en grön symbol. Om området har minst 50 procent men mindre än 75 procent har en gul symbol tillämpats och för områden som har mindre än 50 procent skulle en röd symbol tillämpas. Inga områden har dock erhållit en röd symbol.

En tabell som på övergripande nivå beskriver utfallet för de projekt som nu har utvärderats ser ut enligt följande:

Område	Resultat	Kommentar
Avfall		
Material		A- och B-produkter motsvarar en hög andel av det totala antalet produkter för samtliga projekt. Vid tidpunkten för materialvalet fanns dock inte samma möjligheter att välja godkända produkter vilket har vägts in i värderingen av kriteriet.
Kemikalier		
Yttre miljö		
Mark		
Undvika lista		Ett mindre antal produkter innehållande ftalater respektive pvc har godkänts på grund av brist på alternativ efter dialog med beställaren
Miljöklassning guld miljöbyggnad		För hög energiförbrukning förhindrar miljöcertifiering enligt miljöbyggnad för Orions förskola som är den aktuella byggnad som har bedömts.

Det är viktigt att notera att de projekt som nu redovisas har planerats och verkställts i ett sammanhang där tillgången till miljömässiga materialval ibland inte var så goda som de är nu. Bygg- och miljöförvaltningen kan konstatera att marknaden har varit under utveckling vilket ibland innebär att de mätbara mål som formulerades i mars 2017 speglar en ambitionsnivå som var svår, på gränsen till omöjlig att uppnå ett par år tidigare då de projekt som nu redovisas planerades. Problemet är av övergående

karaktär men det bör noteras vid tolkning av resultaten. I bifogad sammanställning kan samtliga faktorer i planen bedömas per projekt för den som letar efter enstaka resultat.

Överväganden

Järfälla har av tidningen Aktuell hållbarhet i oktober 2017 blivit rankad på tredje plats i landet när det gäller arbetet med kemikalier där endast storstäderna Stockholm och Göteborg hade en mer framskjuten placering. Rankingen bygger på en enkät ställd till kommunerna kring hur deras kemikaliearbete bedrivs. Även om dylika rankingar bygger på antaganden och förutsättningar i undersökningen anser bygg- och miljöförvaltningen att utfallet speglar den höga ambitionsnivå som finns kring frågorna.

Den uppföljningsmetod som nu har tagits fram bedöms kunna tillämpas för att få en översikt över i vilken utsträckning ett antal projekt har lyckats nå upp till kemikalieplanens krav. I det kommande arbetet föreslås att den årliga uppföljningen som nämnden har beslutat om tidsmässigt samordnas med verksamhetsberättelsen och därmed blir en del i den löpande rapporteringen av verksamhetens resultat som då sker.

I arbetet med att följa upp planen har ett antal punkter identifierats som aktuella att förändra: det handlar om punkt 1.4 *Material och produkter i inomhusmiljön ska vara lågemitterande* samt om kraven på att upprätta kemikalieförteckningar och materialförteckningar för samtliga projekt. Anledningar till det är följande:

- Det saknas enkla metoder för att följa upp kraven om lågemitterande produkter i inomhusmiljön och därför föreslås punkten utgå ur handlingsplanen.
- När det gäller förteckningarna föreslås planen förtydligas så att det framgår att endast projekt under fem miljoner kräver separata förteckningar eftersom projekt som överstiger fem miljoner redan förekommer i databasen Sunda hus där förteckningar ingår.

I det fortsatta arbetet med att följa upp planen föreslås att rapportering ska ske i anslutning till verksamhetsberättelsen för de projekt som successivt slutförs. Med denna metod krävs inte en separat rapportering av planen utan arbetet kan följa den ordinarie verksamhetsuppföljningen.

Barnkonsekvensanalys

Arbetet för en giftfri miljö är särskilt viktigt för barn då dessa ofta är extra känsliga för de ämnen som arbetet syftar till att bekämpa. Även om handlingsplanen fokuserar på ämnen och arbetsformer snarare än på barnen så blir effekterna extra påtagliga för de yngsta.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Uppföljningen av handlingsplanen har inga omedelbara ekonomiska konsekvenser.

Slutsatser

Bygg- och miljöförvaltningen föreslår att rapporten godkänns samt att ett antal smärre korrigeringar görs för att hålla handlingsplanen uppdaterad i förhållande till det arbetssätt som finns inom området.

Johan Bergman
Bygg- och miljödirektör

Roland Eriksson
Fastighetschef

Beslutet ska skickas till

Megha Huber
Akten